

Mübarizə

Müəllif: İmam Musa Sədr

Tərcümə: Mirzə Əli Deyləm

Azərbaycan Araşdırma Mərkəzi

İmam Musa Sadr Bakıda

Əssəlamu əleykə, ya Bəqiyyətullah

*İslam cəbhəsinin bayraqdarı Şəhid Seyyid Əli
Xameneinin əziz ruhuna ithaf olunur*

Mündəricat

Ön söz	6
İmam Musa Sədrin duası	11
Həyatımın mənası	11
Həyatınızın qədrini bilin	12
Hüseyni həyat axtarışı	14
Fərdi iş bu günkü dünyada faydasızdır	14
Nizam-intizam	16
Mətbuat	17
Vətən	18
Azadlıq	18
Əgər xidmətimizin təməlində maddi maraqlar dayanarsa, qələbəyə nail ola bilmərik	19
Yəhudilər	21
İsrail nədir?	26
İsrail dünya səhnəsindən silinməlidir	26
İsrail ilə həmkarlıq haramdır	26
İsrail mütləq şərdir	29
İsrailin anladığı dil	29
Həqiqi iman	29

Qədr gecələri bizə nəyi öyrədir	30
İmam Əli (ə) nə deyərdi?	31
Qəbul olunan və olunmayan namaz.....	33
İmam Hüseyn mirası – zülmə boyun əyməmək	33
Nədən qorxuruq?!	34
Zəlil olmaq istəmirik	35
Düşmən sizə rəhm etməyəcək	42
Daha çox çalışmalıyıq	42
Zəhmət çəkmək lazımdır	43
Ey Zeynəbin köməkçiləri.....	44
İntizar	48
Dua.....	50
Hicrət və Şəhadət.....	51
Fələstin mücahidlərinə tərif.....	55
Şəhidlərə müraciət	56
Vəzifəmiz nədir?.....	57

İmam Musa Sədr kimdir?

İmam Musa Sədr XX əsr İslam dünyasının ən mühüm dini, ictimai və siyasi şəxsiyyətlərindən biridir. O, 1928-ci ildə İranın Qum şəhərində məşhur Sədr ailəsində dünyaya gəlmiş, həm klassik dini təhsil almış, həm də Tehran Universitetində təhsil görmüşdü. Sonralar Qum və Nəcəfdə dini təhsilini davam etdirən Musa Sədr 1959-cu ildə Livanın Sur şəhərinə gedib və həyatının ən mühüm mübarizə mərhələsinə qədəm qoyub.

O dövrdə Livan şüaları ölkənin sosial və siyasi baxımdan ən məhrum və zəif təmsil olunan təbəqələrindən biri idi. Xüsusilə Cənubi Livanda yaşayan insanların böyük hissəsi yoxsulluq, sosial gerilik, siyasi təcrid və davamlı təhlükəsizlik problemləri ilə üz-üzə idi. Musa Sədr bu vəziyyət qarşısında dini rəhbərliyi yalnız məscid və minbərlə məhdudlaşdırmadı. O, dini insanların real həyatına daxil edən, onların sosial, iqtisadi və siyasi problemlərinə cavab verməyə çalışan bir sistem təqdim etdi. İmam Musa Sədr üçün İslam maddi dünyanın hiyləgər güzgüsündə sınaq həqiqətini itirən, dünyadan uzaq və passiv bir baxış deyildi. O, İslamın göstərişlərinə birbaşa, açıq və aydın şəkildə yanaşırdı. Onun düşüncəsində İslam yalnız fərdi ibadət sistemi deyil, insanın ləyaqətini qoruyan, zülmə qarşı duran, dağınıq

cəmiyyəti təşkilatlanmağa təşviq edən və məhrum insanların hüquqlarını müdafiə edən bütöv bir həyat proqramı idi.

O, Livanda təqiyə adı altında zillət, məsləhət adı altında isə nifaq toxumu əkmədi. İlk gündən İslamın həqiqi və pərdəsiz simasını ortaya qoymağa çalışdı. Bu mövqe ona qarşı təhqirlərin, təzyiqlərin, ittihamların və müxtəlif çətinliklərin yaranmasına səbəb oldu. Lakin bütün bunlar onun iradəsini sındıra bilmədi. Musa Sədr qarşısına çıxan maneələr qarşısında geri çəkilmək əvəzinə, mübarizəsini daha sistemli və təşkilatlanmış şəkildə davam etdirdi.

Təşkilatlanma nəticəsində məhrumlar güdrətə çatır

İmam Musa Sədr çox yaxşı anlayırdı ki, dağınıq və təşkilatsız xalq öz hüquqlarını qorumaqda, taleyinə təsir göstərməkdə və gələcəyini qurmaqda çətinlik çəkəcək. Buna görə onun əsas məqsədlərindən biri Livan şüalarının ictimai və siyasi baxımdan təşkilatlanması idi. Bu istiqamətdə onun mühüm addımlarından biri Livan şüalarının rəsmi təmsilçiliyini gücləndirmək üçün Ali İslam Şiə Şurasının yaradılmasına rəhbərlik etməsi oldu. Şura 1967-ci ildə yaradıldı və Musa Sədr 1969-cu ildə onun prezidenti seçildi. Bu qurum şüaların dini və ictimai məsələlərinin daha təşkilatlanmış şəkildə təmsil olunmasında mühüm rol oynadı. Lakin Musa Sədr bir

ruhani kimi yoxsulluqla mübarizə aparmağa, təhsil və sosial xidmət imkanlarını genişləndirməyə, insanların öz gücünə və təşkilat imkanlarına inamını artırmağa çalışırdı.

Onun məqsədi sadəcə bir təşkilat yaratmaq deyildi. O, təşkilatlanma ruhuna sahib bir cəmiyyət yaratmaq istəyirdi. 1970-ci illərdə İmam Musa Sədrin rəhbərliyi ilə «Məhrumlar Hərəkatı» meydana gəldi. Bu hərəkatın əsas məqsədi Livanın əzilmiş təbəqələrinin, xüsusilə sosial və siyasi baxımdan kənarda qalan insanların hüquqlarını müdafiə etmək idi. Sonrakı təşkilatlanma prosesində AMAL (Livan Müqavimət Dəstələri) meydana çıxdı. AMAL sözü ərəb dilində «ümid» mənasını verir. Bu hərəkat Livan şüələrinin siyasi oyanışında və sonrakı müqavimət tarixində mühüm rol oynadı. İmam Musa Sədr Livan şüələrini yalnız məzhəbi bir icma kimi görmürdü. O, onları öz hüquq və ləyaqətləri uğrunda mübarizə aparan fəal cətimai qüvvəyə çevirmək istəyirdi.

Zülm qarşısında ləyaqətin müdafiəsi

İmam Musa Sədrin həyatında Cənubi Livanın müdafiəsi xüsusi yer tuturdu. İsrail rejiminin hücumları və bölgədə yaranan davamlı təhlükəsizlik böhranı qarşısında o, xalqın müdafiəsiz qalmasını qəbul etmirdi. O, bir ruhani zülm qarşısında passiv bir mövqe tuta bilməzdi. O, Cənubi Livan əhalisinin müdafiə üçün səfərbər

edilməsində mühüm rol oynadı və Livan şüelərinin dini oyanışını siyasi, müqavimət və müdafiə məsələsi ilə birləşdirdi. Bu fəaliyyət sonrakı Livan müqavimət tarixinin formalaşmasında mühüm mərhələlərdən birinə çevrildi.

Musa Sədr və Hizbullah

1978-ci ilin avqustunda İmam Musa Sədr iki yoldaşı ilə birlikdə Liviyaya səfər etdi. 31 avqust 1978-ci ildən sonra onun və yoldaşlarının taleyi barədə məlumat kəsildi. İmam Musa Sədrin taleyi uzun illərdir aydınlaşdırılmamış qalır. Lakin onun fiziki olaraq səhnədən yoxa çıxması fikirlərinin və yaratdığı məktəbin yox olması demək olmadı. Qeyd etmək lazımdır ki, İmam Musa Sədr Hizbullahın birbaşa qurucusu olmasa da, onun əkdii toxumun bəhrəsi idi. Hizbullah onun müəmmalı şəkildə yoxa çıxmasından sonra, xüsusilə 1982-ci il İsrailin Livana müdaxiləsi və regionda baş verən siyasi dəyişikliklər fonunda formalaşdı. Bununla belə, Musa Sədr Livan şüelərinin siyasi oyanışında, sosial səfərbərliyində və təşkilatlanmasında həlledici rol oynadı. Onun yaratdığı Məhrumlar Hərəkatı və AMAL sonrakı şüe siyasi təşkilatlanmasının mühüm zəminlərindən biri oldu.

Bu baxımdan Musa Sədri Hizbullahın birbaşa qurucusu deyil, lakin Hizbullahın meydana çıxdığı sosial-siyasi və müqavimət mühitinin formalaşmasında mühüm tarixi

şəxsiyyətlərdən biri adlandırmaq daha dəqiq olar. Onun ən böyük irsi Livan şiələrini siyasi və ictimai baxımdan oyatması, dağınıq və məhrum bir icmanın öz gücünü dərk edən təşkilatlanmış ictimai qüvvəyə çevrilməsinə töhfə verməsi idi.

Azərbaycan Araşdırma Mərkəzi

İmam Musa Sədrin duası¹

İlahi, Sənə şükür edirik. Ey İbrahimin və İsmayılın, Musanın, İsanın və Məhəmmədin Allahı, ey məzlumların və bütün məxluqatın Rəbbi!

Həmd olsun o Allaha ki, qorxanlara aman verir, salehləri xilas edir, məzlumları ucaldır, təkəbbür sahiblərini alçaldır, şahları məhv edir və başqalarını onların yerinə gətirir. Həmd olsun o Allaha ki, zalımları sarsıdan, zülm edənləri məhv edən, qaçanları yaxalayan, azğınlardan intiqam alan və haqq istəyənlərin köməyinə çatan odur.

İlahi, sənə şükür edirik ki, bizi öz lütfünlə müvəffəq etdin, hidayətinlə bir araya gətirdin və mərhəmətinlə qəlblərimizi birləşdirdin. Biz indi sənin hüzurunda, sənin evlərindən birində, oruc günlərində sənin üçün toplaşmışıq. Qəlblərimiz Sənə doğru yönəlir, aqlımız nur və hidayəti səndən alır. Sən bizi çağırıdın ki, birgə şəkildə insanlara xidmət edək və bəndələrinin xoşbəxtliyi üçün ortaq söz üzərində birləşək.

Həyatımın mənası

Mən bilirdim ki, istibdada qarşı mübarizənin, kütlələri oyatmağın, onları maarifləndirməyin və “*bütlərə*” qarşı çıxmağın bir qiyməti var. Bilirdim ki, mənə və yoldaşlarıma qarşı düşmənçilik, şübhə və böhtanlar daha

¹ İmam Musa Sədrin 19 Fevral 1975-ci ildə etdiyi çıxışdan

da artacaq. Bununla belə, yaxşı bilirəm ki, bu, mənim vəzifəm, əlimdə olan bir əmanət və həyatımın mənasıdır. Buna görə də bunun əziyyətini, keçmişdə olduğu kimi, yenə də qəbul edəcəyəm.

Həyatınızın qədrini bilin

Hər hansı biriniz zəmanət verə bilər ki, bir saat sonra sağ qalacaq?! Bəlkə deyəcəksiniz: ***“Mən buna əhəmiyyət vermirəm və bu barədə düşünmürəm.”*** Amma bu, danılmaz bir həqiqətdir. Əlbəttə, həyatın davam edəcəyinə olan ümid sizə güc verir. Lakin heç kim bilmir ki, bir gün yol qəzasına düşəcək, ya yox? Qəza baş verməzdən əvvəl siz bu barədə düşünmürdünüz. Hamımız bənzər hadisələrin xəbərlərini eşidirik və onları görürük, amma düşünürük ki, bu hadisələr başqalarının başına gəlir və bizim başımıza belə hadisələr heç bir zaman gəlməyəcək. Ta ki, qəfil bir hadisə baş verir.

Ölüm də belədir. İnsan yaşadığı müddət ərzində ölüm ilə üzbəüz olduğunu hiss etmir. Lakin gözlənilməz hadisəni əvvəlcədən bilmək mümkün deyil. Buna görə də heç birimiz qalan bir fürsətimizin olduğuna əmin deyilik. İslam bizdən istəyir ki, həyatın bir anını belə itirməyək. Peyğəmbərdən (s) gələn heyrətamiz bir hədisdə buyrulur:

*“Əgər bir möminin ölümü çatsa və əlində
bir fidan olsa, ölməzdən əvvəl onu əksin.”*

Yəni əgər mömin insan öz tarlasında əkinçiliklə məşğul olarkən ölümü çatsa, ölüm anında belə fidanı buraxıb kənara atmaz. Əksinə, həmin vəziyyətdə belə ağacı torpağa əkər və sonra dünyasını dəyişər. Bu hədisin mənası nədir? Demək istəyir ki, həyatının qalan bu qısa anını belə itirmə və ondan xeyir yolunda istifadə et. Hətta vəziyyətin əlverişsiz olsa belə, o fidanı ək. Bizdən istəyir ki, həyatımızın bütün anlarını fürsət bilək ki, insanın həyatı tamamilə xeyir, bərəkət, mərhəmət və fayda ilə dolsun. *Köç anı yaxınlaşır...*

Bu, necə bir həyatdır ki, insan başqalarına heç bir fayda vermir? Başqalarına faydası olmayan insan ölüdür, mövcud deyil, daş kimidir. Onunla daş arasında nə fərq var? Daş da, insan da yaşayır, amma xeyri başqalarına çatmır. Halbuki daşın davamlılığı və möhkəmliyi daha çoxdur. Belə bir insanın ölümü ilə həyatı arasında nə fərq var? Heç bir fərq yoxdur. İnsanın həyatı ondan yaranan xeyirin miqdarı, verdiyi fayda və etdiyi xidmətlərlə ölçülür. Həyat budur və bundan başqa heç nə deyil. Bizdən istəyirlər ki, ömrümüzün bu saatlarını fürsət bilək və onları xeyir, ibadət, təqva və insanlara xidmətlə dolduraq.

Hüseyni həyat axtarışı

Bu günlərdə nə qədər böyük müsibət və dərin hüzn hiss ediriksə, eyni dərəcədə həyatımıza və vəziyyətimizə yenidən nəzər salmalı, davranış və yolumuz üçün yeni bir xətt seçməliyik; yer üzündə Hüseyni olmağın təcəssümü olmalıyıq.

Fərdi iş bu gündə dünyada faydasızdır

Təşkilatlanma bu dünyada və varlıq sistemində hər bir işin uğur qazanmasının əsas şərtidir. Allahın kamil nizam və dəqiq təşkilatlanma əsasında yaratdığı bir aləmdə nizamsız və təşkil olunmamış hər bir fəaliyyət bu varlıq sisteminə ziddir və məhvə məhkumdur. Bəlkə də dəqiq təşkilatlanma bəşər sivilizasiyasının ilk nailiyyətlərindən və bəhrələrindən biridir. Bu da hər bir işdə zamanın tələblərinə uyğun təşkilatlanmanın zəruriliyini qəti şəkildə göstərir.²

Aydın ki, xarici təcrübələrdən və tarixi hadisələrdən əlavə, əgər biz fərdi fəaliyyətlə təşkilat fəaliyyətini müqayisə etsək, təşkilat fəaliyyətinin üstünlüyünü göstərən çoxlu səbəblər sadalaya bilərik. Fərdi fəaliyyət səmərəsizdir, çünki insan ömrü məhduddur. Heç kim

² Bu mətn İmam Musa Sədrin 11 may 1969-cu ildə, Livan Şiələrinin Ali Məclisinin üzvləri qarşısında, həmin məclisin sədri seçildikdən sonra etdiyi çıxışdan götürülmüşdür.

əbədi yaşamır. Əgər bir şəxs təkbaşına fəaliyyət göstərsə, öldüyü, xəstələndiyi və ya qarşısına maneələr çıxdığı anda həmin fəaliyyəti dayanır və aradan gedir. Lakin təşkilati fəaliyyət davamlıdır. Çünki işi bir nəfər deyil, bir cəmiyyət həyata keçirir. Bir şəxs gedir, onun yerinə başqası gəlir və fəaliyyət öz varlığını qoruyub saxlayır. Fərdi fəaliyyət əhatəli deyil, çünki bir insanın imkanları məhduddur. Təşkilat fəaliyyəti isə daha geniş əhatəyə malikdir, onun təsir dairəsi və mövcudluq sahəsi fərdi fəaliyyətdən qat-qat genişdir.

Fərdi fəaliyyət naqisdir, çünki bir insan hər şeyi bilə bilməz, hər sahəyə hakim ola bilməz və bütün işləri yerinə yetirə bilməz. Amma fəaliyyət təşkilati olduqda biri araşdırma aparır, digəri nəzarət edir, biri işin keyfiyyət və kəmiyyətini qiymətləndirir, biri təlim verir və düşünür, digəri isə icra edir. Buna görə də təşkilati fəaliyyət həm davamlılıq, həm əhatəlilik, həm də hərtərəfli nəzarət xüsusiyyətinə malikdir. Fərdi fəaliyyət isə həm keçicidir, həm də təşkilati fəaliyyətin malik olduğu genişlik və əhatəyə sahib deyil. Bəlkə də hədislərdə dəfələrlə qeyd olunan məşhur «Yədullahi məəl-cəməə» (“Allahın əli camaatla birlikdədir”) ifadəsi məhz bu həqiqətə işarə edir. Çünki burada “Allahın əli” ifadəsi Allahın bərəkətinin, qüdrətinin, davamlılığının və hər şeyi əhatə edən gücünün rəmzidir. Bu xüsusiyyətlər toplumda gerçəkləşir, tək fərddə yox. Əgər bir gün qarşımızda yalnız fərdi fəaliyyət

yolu olarsa, o zaman Allah yolunda fərdi şəkildə qiyam edərik. Lakin həm fərdi, həm də təşkilat halında fəaliyyət imkanı olduğu halda, heç bir ağıllı insan təşkilatı və birgə fəaliyyəti tərk edib təkbaşına fəaliyyətə üstünlük verməz. Çünki təşkilat fəaliyyəti daha güclü, daha təsirli və daha davamlıdır.³

Nizam-intizam

İmam Musa Sədr “Ər-Rəhman” surəsinin 7-8-ci ayələrinə⁴ istinad edərək nizam-intizamın və programlı hərəkətin əhəmiyyətini bəyan edərək deyir:

Allah-təala nə üçün bizi bu ayədə ədalətə və nizam-intizama dəvət edir? Çünki dünya nizam əsasında qurulmuşdur. Beləliklə, əgər biz bu dünyanın övladları olmaq istəyiriksə, əgər yaşayıb, fəaliyyət göstərüb, səmərəyə çatmaq istəsək, gerek nizamlı şəkildə işləyək. Hərc-mərclik və nizamsızlıq bu dünyada yalnız məhvlə nəticələnir. Çünki bizim yaşadığımız dünyada hər bir şey nizam əsasında qurulmuşdur. Bir çox ayələrdə bildirilir ki, dünya haqq, ədalət və nizam-intizam əsasında möhkəmlənmişdir. Hər kim bu dünyada nizam-intizamsız olsa, nəticəyə çatmayacaq.

³ Bu mətn İmam Musa Sədrin İsfahandakı Əhmədiyyə Müəssisəsində şəhərin bir qrup xətib və din xadimlərinin qarşısında etdiyi çıxışdan götürülmüşdür.

⁴ Ər-rəhman surəsi, 7-8-ci ayələr: **O, göyü ucaltdı və mizanı (tərəzini) qoydu ki, tərəzidə həddi aşmayasınız**

Mətbuat

31 may 1966-cı il - İmam Musa Sədrin jurnalist Kamil Mrovanın öldürülməsinin yeddinci günündə söylədiyi nitqdən⁵

Mətbuat Allaha ibadət etmək və insanlara xidmət etmək üçün bir mehrabdır. Əgər mətbuat öz vəzifələrini yerinə yetirə bilməsə, bu sahə şeytanın tələsinə və insanı məhv edən bir vasitəyə çevriləcək. Bu sahə ən vacib və həssas cihad meydanlarından biridir, çünki mətbuat ictimai rəyin formalaşmasına xidmət edir; mədəniyyət yaradır; yeni mənəvi təkamülün mərhələlərinə yol açır; insanların hisslərini saflaşdırır, onları yaxşılığa və doğruluğa yönəldir. Mətbuat cəmiyyət və onun əsaslarına nəzarət etməklə, hökumət və hakimiyyət orqanlarını yönləndirməklə, iqtisadiyyat və siyasətin nizamlanmasında iştirak etməklə və cəmiyyətin işlərini düzəltməyə çalışmaqla əslində insan cəmiyyətinə nizam verir. Mətbuat cəmiyyətə və insanlığa kəramət bəxş etmək və bu kəraməti qorumaqla xidmət edir.

Jurnalist saleh bir cəmiyyət formalaşdırma bilər. Çünki bir məqalə dərc etdikdə, analiz yazdıqda, bir şəkil nəşr etdikdə, başlıq vurğuladıqda və ya bir hadisəni şərh etdikdə, o, bu işi ilə əslində fərdi və cəmiyyəti yönləndirir. Jurnalist həm də bir rəhbər, qayğıkeş, sadıq və hikmətli bir müəllim rolunu oynaya bilər, eyni zamanda

⁵ Kamil Mrova 1966-cı ildə sui-qəsd nəticəsində öldürülmüş jurnalist və yazar idi.

xəyanətkar, yoldan çıxaran və həqiqətləri təhrif edən şəxs də ola bilər.

Vətən

Dünyadakı ən dəyərli varlıq insandır. Vətəni formalaşdıran da insandır və məhz bu vətən onun xidmətində olmalıdır. Vətən insanın ləyaqətini, dəyərini qorumaq, onun qabiliyyət və potensiallarının üzə çıxması üçün bir mühit yaratmaq üçündür. Vətənə pərəstiş edilmir, ona xidmət edilir. Vətənpərvərlik hər nə qədər insanın saf duyğularından biri hesab edilsə də, əgər irqçi bir formaya çevrilsə, insan hiss edir ki, o, Allah yerinə öz vətəninə sitayiş edir. Bu genişlənmiş egoizm əvvəlcə faydalı bir emosiya idi, lakin miqyası genişləndikcə dağıdıcı hala gəldi.

Azadlıq

Azadlıq insanın bütün qabiliyyət və potensiallarını hərəkətə gətirən ən üstün vasitədir. Azadlıqdan məhrum edilmiş bir cəmiyyətdə heç kim cəmiyyətə layiqincə xidmət göstərə, öz bacarıqlarını inkişaf etdirə və Allahın bəxş etdiyi istedadları çiçəkləndirə bilməz. Azadlıq insan kəramətinin tanınması deməkdir. Azadlığın olmaması isə insan kəramətinin alçaldılması deməkdir.

Əgər azadlığı tərif etmək istəsək, deməliyik ki, azadlıq həm başqalarının hökmranlığından, həm də insanın öz

nəfsinin əsarətindən xilas olmasıdır. Azadlığı bu şəkildə izah etsək, artıq azadlıq üçün sərhəd və məhdudiyyət nəzərdə tutmağa ehtiyac qalmır. Çünki başqa insanların azadlığı ilə toqquşan bir **“azadlıq”** əslində nəfsə qulluq və şəhvətə tabe olmaqdır. İmam Əli (ə) buyurur: ***“Şəhvətlərini tərk edən insan azaddır.”*** Azadlıq Peyğəmbərin (s) dediyi kiçik (yad və xarici qüvvələrə qarşı mübarizə) və böyük (öz nəfsimizlə mübarizə aparmaq və şəhvətlərdən azad olmaq) cihaddır.

Əgər xidmətimizin təməlində maddi maraqlar dayanarsa....

Qardaşlar, bu gün biz azğın və maddiyyətçi bir sivilizasiya ilə üz-üzəyik. Fələstində, Vyetnamda və dünyanın digər ölkələrində baş verən müharibələr də həmin sivilizasiyanın təbii nəticələrindən biridir. Elə düşünməyin ki, vəziyyəti idarə edən yalnız Amerikada, Avropada, Rusiyada olan müəyyən şəxslərdir. Xeyr! Hər şeyi öz təsiri altına alan bu maddi sivilizasiyadır. Lindon Conson⁶ və onun kimiləri sadəcə bir vasitədirlər. Baş verənlər bu maddi sivilizasiyanın təbii gedişatı, bunlar isə onun qaçılmaz nəticələridir. Bizim Allah dərgahına qayıtmaqdan, münasibətlərimizi Allaha iman əsasında qurmaqdan, hər birimizin ilk növbədə səmimi, fədakarcasına və iman ilə özümüzdən başlamaqdan başqa

⁶ 36. Amerika prezidenti

yolumuz yoxdur. Biz məsuliyyət hiss etməli, süstlük və tənbəllikdən xilas olmalıyıq. Əgər fəaliyyətlərimizin kökündə şəxsi və maddi mənafeələrimiz olsa, heç vaxt qalib gələ bilməyəcəyik. Zira, o zaman Allaha deyil, öz nəfsimizə və istəklərimizə iman gətirmiş olarıq. Əgər biz Allaha olan imanımıza söykənməyib özümüzü bu dünyada azlıqda, gücsüz, köməkətsiz və arxasız hesab etsək və Allahı həyatımızda, eləcə də yolumuzda ən böyük köməkçi bilməsək, o zaman biz həqiqətən də zəif və gücsüz saylarıq. Bizim gücümüz və qüdrətimiz ondadır ki, göylərin və yerin ixtiyarı əlində olan bir kəsə bağlı olduğumuzu hiss edirik: **«Göylər Onun sağ əlində бүкүләcәkdir.»**⁷ Allaha bağlılıq sadəcə şüar vermək və ya xəyal qurmaqdan ibarət deyil.

İnsan təvəkkül etməli və bu hissi özündə elə gücləndirməlidir ki, bu yolla qüvvət qazansın. Biz bu alçaqlıq və zillətdən çıxmalıyıq. Özümüzü zəhmətə, çalışqanlıq və çətin həyatın yükünü daşımağa hazırlamalıyıq. Öz halımız barədə düşünməliyik. Yaşadığımız bu həyat əsl həyat deyil; bu, zillət və alçaqlıqdır. Bizim taleyimiz gələcəyimizdir. Gələcəyimiz isə ümid və arzumuzdur. İnsan ümidlə yaşayır. Əgər onun ümidi olmasa, gələcəkdən bir gözləntisi qalmasa, o, öz gələcəyindən qopmuş olar. İnsanın həyatı onun ümididir.

⁷ Zümər surəsi, ayə: 67

Ümid isə gələcəkdə bu gündündən daha yaxşı bir taleyi gözləmək deməkdir.

Yəhudilər

İmam Musa Sədrin 2 Fevral 1970-ci ildə Küveyt televiziyasında yayımlanan çıxışı

Bəni-İsrail Misirdə yaşayır və sayları dayanmadan artırdı. Onlar Misir xalqının saflığından sui-istifadə edib Misirin bir çox taleyüklü işlərinə və mühüm məsələlərinə müdaxilə edirdilər. Həmçinin Misir xalqını qıtlıqdan xilas edən həzrət Yusifin (ə) mövqeyindən də sui-istifadə edirdilər. Bu vəziyyət Misir xalqının onlara qarşı qiyam etməsinə səbəb oldu. Firon da onlardan intiqam aldı və onları alçaltdı. Nəhayət, Uca Allah öz peyğəmbəri Musanı (ə) göndərdi. Musa (ə) onları xilas etdi və Sinaya apardı ki, oradan Fələstinə getsinlər. Misirdən çıxdıqda, keçmişdə yaşadıkları travmaların, psixoloji problemlərin və sosial vəziyyətin təsiri ilə qarşılarında uzun və çətin bir yol gördülər. Buna görə də Musa peyğəmbərin (ə) qarşısında bəhanələr gətirməyə başladılar və dedilər: ***“Bizə bu yerə niyə gətirdin? Misirdə bizə bir az yemək və dəfn olunmağa bir qəbir yox idi?”*** Onlar Musaya (ə) dedilər ki, halva və bildirçin yeməkdən beziblər. Halbuki Misirdə çəkdiqləri zülmərə baxmayaraq, Musadan (ə) əvvəl yedikləri sadə yeməkləri onlara verməsini istəyirdilər. Onlar bir müddət Sina səhrasında sərgərdan qaldılar və nəhayət Fələstin torpağına çatdılar. Sanki bu dövr ərzində bütün bəşəriyyətə qarşı kin bəsləməyə

başlamışdılar. Buna görə də Fələstinə daxil olduqda, oranın çoxlu sakinlərini öldürdülər, müqəddəs torpağın böyük hissələrini işğal etdilər və oranın əhalisini didərgin saldılar. Bu bölgənin sakinləri müxtəlif tayfalardan ibarət idi. Bəzi tarixi mənbələrə görə, onlar Ərəbistan yarımadasından köç etmiş ərəb tayfaları idilər.

Onlar bu dövrdə insanlardan sui-istifadə etməyə və onların üzərində hökmranlıq qurmağa başladılar. Öz üstünlüklərini sübut etməyə çalışdılar ki, bununla işğalçılıqlarını və hakimiyyət arzularını əsaslandırarsınlar, keçmişdə yaşadıkları psixoloji travmalardan yaranan məənəvi boşluğu doldursunlar. Onlar həmin dövrdə öz tarixlərini və inanclarını formalaşdırmağa başladılar. Özlərini Allahın seçilmiş xalqı hesab etdilər və başqalarını ikinci dərəcəli insanlar kimi gördülər. Onlar özlərini yaradılış və irq baxımından digər insanlardan üstün hesab etdikləri mərhələdən sonra problem başladı. Bu, onların fürsət gözləməsinə səbəb oldu ki, Adəm övladlarının müxtəlif növ sərvətlərini talan etsinlər, onları alçaltsınlar və İsrail övladlarının xoşbəxtliyi üçün bir vasitə kimi istifadə etsinlər. Beləliklə, peyğəmbərlərin, salehlərin və keçmiş nəsillərin onlara münasibətinin nə üçün mənfə olduğunu anlamaq mümkündür. Həzrət İsa (ə) dəfələrlə onlardan narazılığını ifadə edərək buyurmuşdur: ***“Ey Yerusəlim, ey peyğəmbərləri öldürən şəhər!”*** Həzrət İsanın bu mövqeyi onların azgın düşüncənin və meylin

nəticəsi idi. Həmçinin xatırlayıram ki, o, sərrafları və tacirləri məbəddən qovarkən buyurmuşdu: *“Bura Atamın evidir, ibadət yeridir, siz isə onu quldurlar yuvasına çevirmisiniz.”*

Qurani-Kərimdə də bu mövzu ilə bağlı çoxlu vurğular vardır. Əvvəla, Peyğəmbər (s) yəhudilərin Ərəbistan yarımadasından çıxarılmasını əmr etmişdir. İkincisi, Qurani-Kərimin Cümə surəsində bir-birinə bənzər iki ifadə yer alır və hər ikisində yəhudilər zalım kimi təqdim olunur:

“De: Ey yəhudilər! Əgər insanlar arasında yalnız özünüzu Allahın dostları hesab edirsinizsə, doğru danışanlarsınızsa onda, ölümü arzulayın. Lakin öz əlləri ilə etdikləri əməllərə görə onlar heç vaxt ölümü arzulamazlar. Allah zalımları çox yaxşı tanıyır.”⁸

Müsəlmanlar bu surəni hər cümə namazında oxuyurlar ki, yəhudilərin *“zalım”* olduqlarını xatırlasınlar. Qurani-Kərimin zalımlar qarşısındakı mövqeyi isə bəllidir. Quran buyurur:

⁸ Cümə surəsi, ayə: 6

*“Zalımlara meyl etməyin, yoxsa sizə od
toxunar.”⁹*

Cümə surəsinin başqa bir ayəsində isə yenidən buyurulur:

*Onlara Tövrata əməl etmək tapşırıldıqdan
sonra ona əməl etməyənlər belində çoxlu
kitab daşıyan, (amma onlardan faydalana
bilməyən) uzunqulağa bənzəyirlər. Allahın
ayələrini yalan sayan adamların nümunəsi
necə də pisdir. Allah zalımları doğru yola
yönəltməz.¹⁰*

Salehlər və ilahi rəhbərlər həmişə onların hökmranlıq etməsinin qarşısını almağa çalışmış, insanların diqqətini onların təhlükələri və qurduqları fitnə-fəsada yönəltmişlər. Bunlar başqa hüceyrələrin hesabına böyüyən və bütün bədəni təhlükəyə atan bir xərçəng xəstəliyinə bənzəyirlər.

Bunlar bəzi ölkələrdə, məsələn, Avstraliyada insanların dindən uzaqlaşmasını istədiklərindən məktəblərdə xristian dininin tədrisinə qarşı çıxırlar. Amerika Birləşmiş

⁹ Hud surəsi, ayə:113

¹⁰ Cümə surəsi, ayə: 5

Ştatlarında isə **“Azadlığın Müdafiəsi Komitəsi”** adı altında etiraz edirdilər ki, nə üçün hərbi forma alarkən və ya zabit rütbəsi qazanarkən and içməyə məcbur edilir və bununla ona dini xarakter daşıyan bir mühit yaradılır. Dünyanın müxtəlif yerlərində baş verən bu kimi hadisələr göstərir ki, yəhudilər insanların iman və əxlaqdan uzaqlaşması üçün çalışmağa davam edir, özlərindən başqa bütün xalqların bu dəyərlərdən uzaq olmasını istəyirlər. Lakin, öz dinlərini, dini ayinlərini və irqi düşüncələrini bütün gücləri ilə möhkəmləndirirlər. Eşitmişdim ki, yüksək vəzifəli şəxslərdən birinin qızı israili bir qızdan soruşub: **“Müharibəyə gedərkən yanında nə var idi?”** O isə cavab verib: **“Tövrət, qadın çantası və tüfəng.”**

Təəssüf ki, bu təhlükəli rejim bu şəkildə dünyanın mərkəzində meydana gəldi və onun təhlükələri, eləcə də iddiaları hamıya aydındır. İsrailin yaratdığı təhlükə yalnız Fələstin və ya hazırda işğal altında olan ərəb torpaqları ilə məhdudlaşmır. Onun əhatə dairəsi o qədər genişdir ki, Şərqi bütün bölgələrini, hətta Qərbi də təhdid edir. Lakin təəssüf ki, bəzi müstəmləkəçi dövlətlərdə mövcud olan və təkcə bürdən qaynaqlanan global korluq bu həqiqətin miqyasının dərk edilməsinə mane olur. Ola bilsin ki, onlar istədikləri vaxt İsraili dayandıra biləcəklərini düşünürlər. Ancaq bütün bunlar boş xəyaldan başqa bir şey deyil.

İsrail nədir?

İsrail azğın maddi sivilizasiyanın törəməsi, qərb sivilizasiyanın əsaslarının qaçılmaz nəticəsi və orta əsrlərin sonunda Allahın və dəyərlərin inkarı əsasında bünövrəsi qoyulan insanın eqoist üsyanıdır. Bu zülmkarlıqda elə bir həddi aşan üsyandır ki, onun saxta vicdani rahatlığı digər millətlərə əl uzatmaqla təmin olunur. İsrail rejimi bu sivilizasiyanın inhisarçılıq, istismar, irqi təfriqəçilik, dini təəssübkeşlik, zülm, işğalçılıq və qəddarlıq kimi xüsusiyyətlərinin təcəssümüdür.

İsrail dünya səhnəsindən silinməlidir

İsrail dünya səhnəsindən silinməlidir. Çünki İsrail mövcud quruluşu ilə təcavüzkar bir ünsürdür və bəşəriyyətin inkişaf yoluna ziddir, insan sivilizasiyasının əsas istiqamətini təhrif edir. Buna görə də onun bizim aramızda yeri yoxdur.

İsrail ilə həmkarlıq haramdır¹¹

Tarixin bənzərini görmədiyi müstəmləkəçi bir addımla bölgəmizdə İsrail yaradıldı. İsrailin qurulması nəticəsində Fələstin xalqı öz vətənindən qovuldu, didərgin salındı və bölgənin qəlbində daim qanayan bir yara açıldı. Bu yara həm bölgədə, həm də bütün dünyada ardıcıl böhranlar və

¹¹ Ən-Nəhar qəzeti, 22 oktyabr 1976; Səvt əl-Məhrumin jurnalı, №4

qarşıdurmalar meydana gətirdi. İsrail yarandığı gündən etibarən iyirmi beş il ərzində dörd müharibə başlatdı, Fələstin torpaqlarının qalan hissəsinə və qonşu ərəb ölkələrinə hücum etdi. Bunun nəticəsində elə faciələr yaşandı ki, ərəb ölkələrinin inkişaf yolu dayandı, gəlirlərimizin böyük hissəsi müharibələrə sərf olundu, ən yaxşı gənclərimiz və ən dəyərli istedadlarımız bu müharibələrdə məhv edildi. İsrail bu müharibələrdə öz müttəfiqlərinin köməyi və malik olduğu siyasi, informasiya və digər imkanlardan istifadə edərək dünya ictimaiyyətini bizim əleyhimizə yönəltdi, mövqelərimizi zəiflətdi, bizə qarşı saysız-hesabsız düşmənçilik hissləri yaradı, geniş coğrafiyamızın hər yerində müxtəlif üsullarla bizə qarşı planlar və fitnələr hazırladı.

İndi isə İsrail diqqətini Livanın cənubuna yönəldib. O, hiyləgərliklə bir əlində dərman, digər əlində isə silah gətirərək bəzi livanlıları fələstinlilərə və solçu partiyalara qarşı dəstəkləməyə çalışır. İsrail bu yolla öz düşmən simasını dəyişdirmək və dünya ictimaiyyətinə Livandakı fəaliyyətinin guya yalnız humanitar xarakter daşdığı görüntüsünü yaratmaq istəyir. İsrailin bizə gətirdiyi dərmanlar bu rejimin son iyirmi beş il ərzində Livana, xüsusilə də ölkənin cənub sakinlərinə yaşatdığı əzab və müsibətlərin heç cüzi bir hissəsini belə sağalda bilməz.

Əziz qardaşlar! Bu məsələnin özü, bu qəfil mövqe dəyişikliyi İsrailin xalqımıza, vətənimizə və ümmətimizə

qarşı hazırlayıb həyata keçirdiyi böyük planın başqa bir hissəsidir. İnsani məsuliyyətimiz tələb edir ki, ayıq olaq və bütün gücümüzlə onunla mübarizə aparaq. Bilməliyik ki, İsrail dərmanlarının hər damlası bizim və övladlarımızın bədənini zəhərləyən bir zəhərdir. Onların tibb məntəqələrinə müraciət edən hər kəs əslində ilan və əqrəb yuvasına getmiş olur. Bilməliyik ki, İsrailin bizə təqdim etdiyi hər bir xidmət, onlardan aldığımız hər bir mal və onların gördüyü hər bir iş vətənimizin, tariximizin və ləyaqətimizin bədəninə vurulan ağır bir zərbədir. Ayıq olaq və bilək ki, İsrailin birimizi müdafiə etmək bəhanəsi ilə istifadə etdiyi hər bir silah vətənin və gələcək nəsillərin qəlbinə sancılmış xəncər olacaq.

Əziz qardaşlar! İndi Allahın və insanlığın adı ilə, Livanın adı ilə, Məsihin və İslamın adı ilə sizdən istəyirəm ki, bu böyük tələdən uzaq durasınız və böhrandan xilas olmaq istəyərkən uçuruma düşməyəsiniz.

İsrailə əməkdaşlıq etmək və bu rejimdən hər hansı formada və hər hansı ölçüdə yardım almaq haramdır və xəyanət sayılır.

Çətinliklər, xəstəliklər, məhrumiyyətlər və yoxsulluq qarşısında səbirli olmaq, İsrailin vəsvəələrinə aldanmamaq isə Allah yolunda cihad və vətənin xilas uğrunda mübarizədir.

İsrail mütləq şərdir

Biz İsraili mütləq şər hesab edirik. Dünyada İsraildən daha pis heç nə yoxdur. Əgər İsrail şeytanla vuruşsa, biz şeytanın yanında dayanarıq. Əgər İsrail kommunizmlə vuruşsa, biz kommunizmin yanında olarıq. Əgər İsrail sağçılarla vuruşsa, biz sağçıların yanında olarıq. **“İsrail mütləq şərdir”** ifadəsinin mənası məhz budur. Mən şəxsən öz araşdırmalarım və etiqadım çərçivəsində İsraildən daha təhlükəli heç bir qurum tanımıram.

İsrailin anladığı dil

İsrailin məntiqi canavar məntiqidir, güc məntiqidir. Bu məntiqi razılaşma və susmaqla aradan qaldırmaq olmaz. Onun yeganə çarəsi müqavimətdir.

Həqiqi iman

Mənim haqqımda deyirlər ki, Seyid Musa həddini aşıbdir; o, gərək iman, namaz və sair ibadətlərlə kifayətlənsin. Çox yaxşı, mən Allaha imanla kifayətlənəcəm. Lakin doğrudan da Allaha iman nədir? Allaha iman zalım hökumətlərin taxt-tacını qorumaq, xalqı sakitləşdirib onları səbrə dəvət etməkdirmi?!

İman Quran məntiqində belə izah olunur: ***“Dini yalan hesab edəni gördünmü? O, elə adamdır ki, yetimi itələyib qovar və yoxsulu yedirtməyə rəğbətləndirməz. (Nə özü fəqiri***

yedirdər, nə də özgəsini qoyar.)¹² Həqiqi iman odur ki, insanın başqalarının problemlərinə biganə qalmasına mane olsun. Qonşusu ac olduğu halda gecəni (rahatçılıqla) sübh edən şəxsin Allaha və qiyamət gününə imanı yoxdur. Bu bizim anlamadığımız imandır.

Qədr gecələri bizə nəyi öyrədir

8 avqust 1977 - İmam Musə Sədrin Ramazan ayı və Həzrət Məryəmin (ə) vəfatı münasibətilə televiziya müraciəti

Bu gün xalqımız üfüqlərə baxır və gələcəyi örtən sıx duman görür. O duman xoşbəxt sabahı görməyə imkan vermir. İnsanlarımız günlərini ağrı və müsibətlər, tərəddüd və nigarançılıq arasında keçirir. Yerində sayır, ümidləri əriməyə başlayır və gözləri gözləməkdən yorulur. Bu zaman Ramazan ayı gəlir, onu öz mərhəməti ilə ağuşuna alır, Allahın kəramətinə qovuşdurur və qarşısında böyük bir yol açır. Bu fürsət zamanın ilahi nemətlərindəndir və ondan istifadə etmək lazımdır.

Qədr gecələri bizə öyrədir ki, gələcəyimiz öz iradəmizdən asılıdır. Yaşadığımız ağrılar nə qədər böyük olsa da, əgər istəsək onları dəyişə bilərik. Kamillikdə və uca məqsədlərdə sonsuzluğa çatmaq səy, fədakarlıq və ixlas vasitəsilə mümkündür. Ey livanlılar! Əgər siz özünüz xilasınız üçün hərəkət etməsəniz, xilas ola

¹² Maun surəsi, ayə: 1-3

bilməyəcəksiniz. Əgər keçmiş yaralarınızın, şəxsi maraqlarınızın və fərqli baxışlarınızın üzərinə ayaq qoya bilməsəniz, vətəninizi tapa bilməyəcəksiniz. Nə qardaş ölkələr, nə dostlar sizin yerinizə bu xilas həyata keçirə bilməzlər. Onlar yalnız siz hərəkətə keçdiyiniz zaman sizə kömək edə bilərlər. Hətta Allah da sizə yalnız onun yolunda çalışdığınız zaman yardım edir. Budur, böyük ayın fürsəti gəlib çatıb. Xeyir güclənib. Xilas olmaq üçün fürsət yaranıb. Bir çoxunuz açıq düşüncə və səbirli qəlb əldə etmişiniz. Allah da sizinlədir. Elə isə xilas üçün ayağa qalxın! Məsuliyyətli rəhbərlərinizin ətrafında birləşin! Ucalın! Maneələri aşın! Keçmişə və gələcəyə yeni və səmimi baxışla nəzər salın!

İmam Əli (ə) nə deyərdi?

Biz Livanda yaşayanlar, müxtəlif məzhəb və dinlərin bir arada olduğu bu ölkənin insanları - özümüzü Əli ibn Əbu Talibin (ə) nümayəndələri hesab edirik. İnsanlar bizim davranış və əməllərimizi Əlinin (ə) adına yazırlar. Əgər bizim davranışlarımız o Həzrətin davamçılarına layiq olmazsa, onda varlığımız nəinki onu ucaltmaz, hətta onun adına xələl gətirər.

İmam o deməkdir ki, insan üçün örnək və nümunə olsun. Bəs bizim həyatımız Həzrət Əlinin (ə) həyatına nə qədər bənzəyir? Hər il Möminlərin Əmirinin mövlud günü gəlib

çatır və biz həyatımızda minlərlə problemlə üzləşdiyimiz halda, yenidən ümidlə onun nurani simasına nəzər salırıq. Əgər bu gün Həzrət Əli (ə) bizim aramızda olsaydı - əlbəttə ki, onun ruhu, risaləti, dəvəti, cihadı, təlimləri və göstərişləri bu gün də bizimlədir - görəsən, bizim ictimai vəziyyətimizdən razı qalardımı? İsrail qarşısında göstərdiyimiz bu vəziyyət və nümayiş etdirdiyimiz bu zillət onu razı salardımı? Əgər o, bizim aramızda olsaydı, bu qədər enerji, zəhmət və gücü öz mənafeələrimizə zidd istiqamətdə sərf etməyimizi və ya onu qardaşlarımızın, qonşularımızın əleyhinə istifadə etməyimizi qəbul edərdimi? O, həyat yoldaşlarımıza zülm etməyimizə, yaxud övladlarımızın tərbiyəsində səhlənkarlıq göstərməyimizə razı olardımı? Əsla!

O, əlində qamçı bazara daxil olan və belə nida edən şəxs idi: «*Əvvəl fıqh, sonra ticarət!*»¹³ Sonra bazarı gəzər, bir məzlum görsə, onun haqqını zalımdan alardı. O buyururdu:

“Mənim yanımda zəif o qədər əzizdir ki, onun haqqını alana qədər onu güclü hesab edirəm. Güclü isə mənim yanımda o qədər zəifdir ki, ondan haqqı alana qədər onu zəif sayıram.”¹⁴ Əli (ə) insanlar arasında məhz bu şəkildə hökm edir, idarəçilik aparır və ədaləti həyata keçirirdi.

¹³ Şeyx Kuleyni, əl-Kafi, c. 5, s. 150

¹⁴ Nəhcül-Bəlağə, xütbə: 37

Qəbul olunan və olunmayan namaz

Qardaşlar! Hansı namaz Allah dərgahında qəbul olunur? Xalqı zülmkarlığa etiraz etməkdən çəkindirən namazmı?! Xalqı düzgün yoldan azdıran, ölkənizin məsul şəxslərini zülm və sitəmə şövqləndirən namazmı?! Heç zaman! Belə bir namaz Allah dərgahında qəbul deyil. Xalqa xidmətlə yanaşı olan namaz qəbul olunur! *“Vay halına o namaz qılanların ki, onlar öz namazlarından qafildirlər. Onlar riyakarlıq edər və zəkat verməyə mane olarlar.”*¹⁵ Əgər qonşularının hüquqlarını tapdalasan, namaz səni cənnət əvəzinə cəhənnəmə aparacaq.

İmam Hüseyn mirası – zülmə boyun əyməmək

Mən İmam Hüseyn (ə) üçün keçirilən matəmi yalnız o zaman anlayaram ki, bu matəm qəhrəman insanlar yetişdirsin. Elə insanlar ki, zalımın qarşısında dayansınlar və zalım hakim qarşısında haqq sözü desinlər. İmam Hüseyn (ə) üçün əzadarlığın mənası budur.

Əziz qardaşlar! İmam Hüseynin (ə) hərəkətini və onun xatirəsini yaşatmağın mənası budur ki, *biz də onun kimi zalımlarla yaşamağı rüsvayçılıq bilək.* O, buyururdu: *“Allaha and olsun ki, mən ölümü yalnız səadət, zalımlarla yaşamağı isə yalnız zillət və bədbəxtlik hesab edirəm.”* İmam Hüseyn (ə) zalımlarla birgə yaşamağı qəbul etmir, zalımın yanında dayanmağa razı olmurdu.

¹⁵ Maun surəsi, ayə: 4-7

Hətta bunun nəticəsində öldürülsə belə, zalımla mübarizə aparırdı. Bəs zalım kimdir? Hər bir zalım. İstər İsrail olsun, istər daxildəki zalım. Kim sənin haqqını tapdalayırsa, zalımdır, hətta dövlət olsa belə. Kim səni hüquqlarından məhrum edirsə, zalımdır, hətta hakim olsa belə. Kim sənin yaşamaq imkanını əlindən alırsa, zalımdır, hansı vəzifədə olursa-olsun. İmam Hüseyn (ə) sənin onunla barışmağını qəbul etmir. İmam Hüseyn (ə) üçün əzadarlığın mənası budur. Hüseyn əzası zəlil insanlar və sadəcə ağlayan insanlar yetişdirmir. Hüseyn əzası Hüseyn kimi insanlar yetişdirir. Elə insanlar ki, Hüseyn kimi zalım qarşısında susmağı rədd edirlər. Elə qadınlar yetişdirir ki, Zeynəb (ə) kimi qardaşının parçalanmış cəsədini qaldırıb belə deyirlər:

“İlahi! Bu qurbanı bizdən qəbul et.”

Nədən qorxuruq?!

Qardaşlar! Bizim vacib vəzifələrimizi tərk etmək üçün heç bir üzrümüz yoxdur. Məgər Musa ibn Cəfərin (ə) yaşadığı yoxsulluqdan daha ağır bir yoxsulluq görmək istəyirsiniz? Məgər ona qarşı edilən zülmədən daha böyük bir zülm görmək istəyirsiniz? İmam bütün bu çətinliklərə baxmayaraq, dini islah etmək, onu gücləndirmək və Allahın adını ucaltmaq üçün çalışırdı. O, hər şəraitdə haqq sözü deyirdi. Amma biz insanların dindən uzaqlaşdığını və bizdən üz döndərdiyini hiss edən kimi haqqı deməyə

qorxuruq. Qorxuruq ki, filankəs incisin, filankəs narahat olsun. Qorxuruq ki, kimsə bizimlə mübahisə etsin, bizi incidib ittiham etsin.

Qoy belə olsun! Əgər sizi təhqir edirlərsə, bu, sizin haqq üzərində olduğunuz üçün baş verir və bu, sizin üçün şərəf və iftixar mənbəyidir. Çünki siz məxluqun qəzəbi bahasına Allahın razılığını qazanmış olursunuz. Məxluq kimdir? O, sizin ruzinizi verəndirmi? O, sizin əbədi qalmağınıza səbəb olandırırmı? Əsla! İnsanlar üz döndərən kimi qorxur və hərəkətdən dayanırıq. Niyə dayanırıq? Məgər insanların axını güclü və sarsıdıcıdır deyə? Əgər onlar bir söz deyirlərsə və siz də haqq sözü deyirsinizsə, nə baş verəcək? Əgər siz haqqı desəniz və düzgün davransanız, nə olacaq? Deyəcəklər ki, geridə qalmısan? Sənə ittihamlar yağdıracaqlar? Qoy istədiklərini desinlər. Bu, insan üçün iftixardır və Allahın sizinlə olması kifayətdir: *“Kafirlərə və münafıqlərə boyun əymə! Onların verdikləri əziyyətlərə əhəmiyyət vermə və Allaha təvəkkül et! Allahın sənə vəkil olması kifayət edər.”*¹⁶ və *“Şübhəsiz ki, Allah iman gətirən kəslərdən (kafirlərin əzab-əziyyətini) dəf edər.”*¹⁷

Zəlil olmaq istəmirik

Bu məkanda anım mərasiminin keçirilməsi o deməkdir ki, biz ölmək istəmirik, əksinə yaşamaq istəyirik. Biz öz

¹⁶ Əhzab surəsi, ayə: 48

¹⁷ Həcc surəsi, ayə: 38

dəyəri az və fani həyatımızı Rəbbimizin dərgahında olan əbədi həyatla, daha üstün və daha şərəfli bir həyatla dəyişmək istəyirik. Bu, bizim arzuladığımız, qəlb bağladığımız və yolunda addımladığımız bir həqiqətdir. Belə bir gündə Möminlərin Əmiri, Həzrət Əli ibn Əbu Talibin (ə) məşhur kəlamı bir daha və olduqca aydın şəkildə öz həqiqətini göstərdi:

*"Gecə-gündüz, gizlədə və aşkarda sizi bu qövmlə döyüşə çağırıdım və dedim ki, onlar sizə hücum etməmişdən əvvəl siz onların üzərinə gedin. Allaha and olsun ki, heç bir qövm öz evində hücumə məruz qalmayıb ki, sonra zillətə düşər olmasın... Lakin siz döyüşdən boyun qaçırdınız, məsuliyyəti bir-birinizin üzərinə atdınız və bir-birinizə yardım etmədiniz. Nəticədə malik olduğunuz hər şey talan edildi və torpaqlarınız düşmənlərinizin meydanına çevrildi."*¹⁸

Ey Əlinin övladları! Ey Əli ümmətinin övladları! İmam Əlinin (ə) on dörd əsr əvvəl söylədiyi sözləri eşidirsinizmi? O, bizə belə səslənir: *"Nəyi gözləyirsiniz? Yəhudilərdən şərəfət və alicənablıq gözləyirsiniz? Onlar Həzrət Məsihi (ə) öldürməyə çalışanlardır; halbuki o, onlar üçün həyat istəyirdi. Belə olduğu halda, onların sizə rəhm edəcəyini, sizi bağışlayacağını və ya sizin abrinızı qoruyacağını düşünürsünüz?"* BMT

¹⁸ Nəhcül-Bəlağə, xütbə: 27

qanunlarının sizin probleminizi həll edəcəyini gözləyirsiniz? Məsihin öldürülməsinə çalışmaları və ona qarşı qurduqları fitnələr sizin üçün kifayət qədər dərs deyilmi? Onlar bir neçə il ərzində dörd dəfə öz sərhədlərini genişləndiriblər. Məgər Burc əl-Bərajnədə, Livanın cənubunda, Biqa bölgəsində və digər yerlərdə yaşayan fələstinlilərin təcrübəsi sizə kifayət deyilmi?

1948-ci ildən etibarən onlar səbir etdilər. Düşərgələrdə və iş yerlərində sakit qaldılar. Yalnız media vasitələrinə, təbliğata və danışıqlara ümid bağladılar. İyirmi il gözlədilər ki, bəlkə dünya vicdanı oyansın, bəlkə ərəb dövlətləri onların torpaqlarını azad etsin, bəlkə böyük dövlətlər müdaxilə etsin və bəlkə dünya bu davamlı zülmə bir həll yolu tapsın. Lakin gözləmək və səbir etmək onlar üçün heç bir nəticə vermədi.”

Siz ey livanlılar! Sizlər dünya sionizminin dünya görüşü ilə tanışsınız. Bu düşüncə haqq, ədalət və insaf üzərində qurulmayıb. Əksinə, onlar bizi və sizi “qoyim”¹⁹ yəni ikinci dərəcəli insan hesab edirlər. Onlar özlərində bir haqq bilirlər ki, istədikləri kimi, heç bir qorxu və maneə olmadan bizi öldürsün, kənara atsın və hüquqlarımızı tapdalasınlar. Qarşımızda sionist dövlətin mövcudluğu və bütün bu təcrübələr olduğu halda, biz sionizmdən şərəf və

¹⁹ Yəhudi inancında qeyri-yəhudilərə və xüsusilə onların aciz xidmətکارlarına verilən bir ad

insaf gözləyə bilərikmi? Bu gün baş verən hadisələr də hər tərəfdən bu həqiqəti təsdiqləyir. Məgər 10 aprel tarixində İsrailə hücum edən biz idik? Bəs nə səbəb oldu ki, İsrail paytaxtımıza hücum etdi, evimizə daxil oldu, ölkəmizin suverenliyini pozdu, qətlər törətdi və dağıntılar yaratdı? Məgər dünənin təcrübəsi bizə kifayət deyilmi? Onlar evimizə girdilər, dağıtdılar, yandırdılar, insanları didərgin saldılar, öldürdülər və sonra geri qayıtdılar. Əziz qardaşlar daha nə vaxta qədər gözləyəcəyik?

Allaha and olsun ki, biz yenə də Həzrət Əlinin (ə) bu sözünü təkrar edirik:

"Allaha and olsun ki, heç bir qövəm öz evində hücumə məruz qalmayıb ki, sonra zillətə düçar olmasın."

Əziz qardaşlar! Hazır olun! Bu gün burada keçirilən mərasim göstərir ki, biz tarixin səhifəsini çevirməyə, keçmişin acizliyini geridə qoymağa və tədricən öz ölkəmizi, evimizi, şərəfimizi, abrimızı, övladlarımızı və gələcəyimizi müdafiə etməyə hazırlaşmağa qərar vermişik. Biz hazır olmalıyıq. On illərdir bunu hökumətə və məsul şəxslərə müraciət edərək deyirik:

"Bizə hərbi təlim verin. Bizi Vətən müdafiəsinə hazırlayın. Öz evimizi müdafiə etmək bacarığını bizə qazandırın."

Lakin bizim bu çağırışlarımız onların qəlbində heç bir təsir yaratmadı. Bunu Livanda öz gözlərimizlə görürük. Nə istəyirsiniz? Məgər yüksələn fəryadları eşitmirsinizmi? Allaha and olsun ki, mən insanları bu işdən çəkindirirəm və siz də bilirsiniz ki, mən onları saxlayıram. Ateş açmamaq və güllə atmamaq barədə yayılan bəyanatları və çağırışları eşitmisiniz.

Lakin hər bir qeyrətli insan o zaman inciyir ki, ömrümüz boyu ən qorxaq millətlərdən biri hesab etdiyimiz düşmən gecənin yarısında şəhərimizə daxil olur, dağıntılar törədir, amma biz onun qarşısında heç bir müqavimət göstərmirik; torpağımız üzərində nə bir düşmən meyiti, nə də onun qanından bir iz görünür. Bu ölkə və bu xalq bundan sonra zülmü, alçaldılmağı və regionun müdafiəsiz buraxılmasını qəbul etməyəcək. Əgər cənubdan gəlmiş bir jurnalist və ya dost bu hadisələri mənə danışsaydı, deyərdim ki, mübaliğə edir. Amma mən bunları öz gözlərimlə gördüm.

Qardaşlar! Zəhirə və Yarin bölgələrindən Taybəyə qədər uzanan, uzunluğu əlli kilometrədən artıq olan bir əraziyə

İsrail qüvvələri gecə saat on radələrində buldozerlər və zirehli texnikalarla daxil oldular. Səsgücləndiricilər vasitəsilə insanlara xəbərdarlıq etdilər, onları evlərindən çıxardılar və sonra evlərini dağıtdılar. Hətta evlərini tərk edə bilməyən bəzi zəif və köməksiz insanların evlərini də başlarına uçurdular. Məsələn, Mühəybibdə yaşayan bir qız və onun anasının evi onların üzərinə dağıdıldı. Ey Livan xalqı! Biz Livanın xeyir və rifahını istəyirik. Biz onun izzətini və ləyaqətini qorumaq istəyirik. Livan üzərindən alver etmək kifayətdir! Livana qarşı şübhə yaratmaq və fitnə-fəsad törətmək kifayətdir. Biz bu ölkənin inkişaf etməsini istəyirik. Biz zəlil və alçaldılmış halda yaşamaq istəmirik. Biz ləyaqət və şərəflə yaşamaq istəyirik. Elə dünən Meys əl-Cəbəldə öz gözlərimlə gördüm ki, İsrailə məxsus Amerika istehsalı olan Phantom qırıcıları başımızın və torpaqlarımızın üzərindən keçərək Colandakı qardaşlarımızı bombalamağa gedirdi. Onlar cəmi 100–150 metr yüksəklikdə uçurdular, qadınlar və uşaqlar arasında böyük qorxu və təşviş yaratdılar. Bu, həqiqətin özüdür. Siz sionistlərdən bundan başqa nə gözləyirsiniz? Onlardan şərəf, yaxşı rəftar və mərhəmət gözləyirsinizmi? Allaha and olsun ki, mən İmam Əli (ə) kimi və bu ölkənin övladları kimi düşünürəm: *“Əgər bir yəhudinin mənə rəhm etməsi hesabına yaşamaq lazım gəlsə, mən belə bir həyatı qəbul etməyəm və ölümü ona üstün tutaram.”* Biz İsraildən, Amerikadan və ya başqa hər hansı bir dövlətdən mərhəmət və ya şəfqət

istəmirik. Biz keçmişdə dünyanın ağaları olmuşuq və gələcəkdə də dünyanın ağaları olacağıq.

Daha nə vaxta qədər evlərimizdə oturub gözləyəcəyik? Ölkənin müdafiəsini etibar etdiyimiz məsul şəxslər öz yataqlarında yatır, evlərindən belə çıxmırlar. Hücumlara təkrarlanır və biz hər gün yeni bir faciənin şahidi oluruq. Şənbə günü oxuduq ki, bəzi məsul şəxslər açıqlamalarında bildiriblər: ***“Dövlət İsrailin hər hansı hücumuna qarşı hazırlaşır və müdafiə əmri verilib.”***

Onlar kimi aldadırlar? Mən bir çox bölgələrə getmişəm. Nə müdafiə var, nə ordu, nə əsgər, nə də bu əraziləri qoruyan bir qüvvə. Hansı müdafiədən danışirlar? Bu, necə ölkədir? Şübhəsiz ki, eşidəcək qulaqlar, görəcək gözlər və Livanı sevən qəlblər vardır.

Əziz qardaşlar! Ey məsul şəxslər! Bu ölkəyə mərhəmətlə yanaşın. Siz hər şeyi bilir və eşidirsiniz. Mən sadəcə ölüm və alçaldılmanı qəbul etməyən bu təmiz insanların hiss və duyğularını ifadə edirəm. Mən bütün demək istədiklərinizi bir cümlədə ifadə edirəm:

Biz bu ölkənin daxilində elə bir ordu quracağıq ki, Livan xalqını, Livanın sərhədlərini, Livanın cənubunu və Livanın sahillərini müdafiə etsin. Bu ölkənin şərəfini uca tutan və onun layiqətini sevən hər bir insan bu vəzifəni yerinə yetirə bilər. Bu münasibətdə deyilə biləcək əsas söz budur. Bu, 1967-ci il müharibəsindən bu günə qədər şəhid olmuş yüzlərlə insanın itkisinə, eləcə də

ard-arda gələn müsibətlərə verilə biləcək yeganə təsəlli və cavabdır. İsrail dəfələrlə ölkəmizin ləyaqətini tapdalayıb və torpaqlarımıza daxil olub. Bizim cavabımız budur: *Əgər siz Livanı müdafiə etməsəniz, biz onu müdafiə edəcəyik. Əgər siz onun yolunda mübarizə aparmasanız, biz mübarizə aparacağıq. Biz torpaqlarımızın işğal olunmasını gözləyib, sonra həmin işğal olunmuş əraziləri geri almaq üçün müqavimət cəbhəsi yaratmağı nə istəyirik, nə də qəbul edirik. Biz müdafiənin və müqavimətin işğaldan əvvəl başlamalı olduğuna inanırıq.*

Düşmən sizə rəhm etməyəcək

İxtilaflarınızı başqa vaxta saxlayın. Qarşıdurmalardan və təhrik edici hərəkətlərdən çəkinin. Çünki düşmən lap yaxındadır və o, sizlərdən heç kimə rəhm etməyəcək. Onun üçün müsəlmanla xristianın, sağçı ilə solçunun heç bir fərqi yoxdur.

Daha çox çalışmalıyıq

Bu gün İsrailə qarşı mübarizə yolunda göstərməli olduğumuz fədakarlıqlar, sionist hərəkətin fəaliyyətə başladığı və torpaqlarımızın işğal edildiyi ilk dövrlərdə göstərilə biləcək fədakarlıqlardan on dəfələrlə artıqdır. Əgər biz yüz il əvvəl dinimizin göstərişlərinə əməl etsəydik, təhlükəni vaxtında dərk etsəydik, böyük imkanlar və zəngin sərvətlər toplamış olardıq.

Bizim İsraillə müharibəmiz sadəcə bir qrup insanla müharibə deyil. Bu, əslində fəsad, azgınlıq, zülm və onların təfəkkürünün əsasını təşkil edən bir ideologiyaya qarşı mübarizədir.

Zəhmət çəkmək lazımdır

Sur şəhərində etdiyi tarixi çıxışdan

Bu gün biz dünya xanımlar xanımı, Fatimeyi-Zəhranın (ə) xatirəsini yad edirik. O, Allah Rəsulunun canının bir parçası, İslamın bir hissəsi və haqq yolunda, iman uğrunda şəhid olmuş mücahid bir xanım idi. Bu il Fatimeyi-Zəhranın (ə) xatirəsini İşçi Günü ilə Şəhid Günü arasında yad edirik. Bu özü insanın zəhmət, səy və nəhayət şəhadət olmadan öz şərəfini, kəramətini, namusunu, vətəninə və dini dəyərlərini qoruya bilməyəcəyini bir daha göstərir. Məsələn bəzi insanların düşündüyü kimi deyil. Ölkəni və sərhədləri sadəcə sözlə, vədlərlə və təmtəraqlı saraylarda, böyük salonlarda keçirilən formal iclaslarla qorumaq mümkün deyil. Fatimeyi-Zəhra (ə) bu cür düşüncələri rədd edir. Allah Rəsulu da bunları rədd etmişdir. Çünki o, öz qızına belə buyurmuşdu: ***“Ey Fatimə! (ə) Özün üçün çalış. Çünki mən Allah qarşısında sənə heç bir fayda verə bilmərəm.”*** Ölkə zəhmət, səy və cihadla qorunur. Şərəf, izzət və dəyərlər şəhadətlə müdafiə olunur. Tərəqqi və rifah isə yorulmaz əmək və çətinliklərə dözməklə əldə edilir.

Fatimənin (ə) anım mərasimi əslində şəhadətin, mübarizənin, səylə çalışmanın və Allah yolunda yorulmaz fəaliyyətin xatırlanmasıdır. Mən bu böyük günün fürsətini qənimət bilir və deyirəm: *“Fatimə can, ey Allah Rəsulunun qızı, ey Allahın rəsulu! Biz uşaqlıq, yeniyetməlik və gənclik dövrünü arxada qoyduq, yeni və ciddi bir mərhələyə qədəm qoyduq. Artıq vəsi və qəyyum istəmirik. Oyanışımızın qarşısını almaq üçün yaratdıqları bütün maneələrə baxmayaraq, artıq azad olmuşuq. Bu böyük izdihamla burada toplaşmışıq ki, bir daha vurğulayaq: artıq heç kimin vəsiliyi (himayəsi, rəhbərliyi) qəbul edilməyəcək. Biz hamımız sənin davamçılarınıq, ey Fatimə! Sənin yolunu davam etdirəcəyik və bu yolu şəhadətə sona çatdıracağıq”*

Ey Zeynəbin (ə) köməkçiləri

İmam Musa Sədrin Sur şəhərinin xanımları qarşısında etdiyi çıxış

İmam Hüseyin (ə) bölgəmizdə və ölkəmizdəki bu ümumi vəziyyətimizdən əsla razı deyil. İmam Hüseyin (ə) bizim yəhudilər qarşısında alçalmamızı və zəiflik göstərməyimizi qəbul edərdimi? İmam Hüseyin (ə) Fələstin və Qüds torpaqlarının yəhudilərin fitnə-fəsad meydanına çevrilməsini qəbul edərdimi? Əlbəttə ki, yox. İmam Hüseyin (ə) öz məqsədləri naminə bizə səsələnir və yardım istəyir. Bəs bizim mövqeyimiz nədir? Ey xanımlar! Bilin ki, bu gün və gələcəkdə üzərimizə düşən vəzifə yalnız kişilərin məsuliyyəti deyil. Zeynəb (ə)

çətinliklərdə və müsibətlərdə Hüseynin (ə) yanında idi. Siz də çətinliklərdə və ağır günlərdə kişilərin yanında olmalısınız. Təhlükələr və problemlər qarşısında necə davrandığınıza baxın. Qorxub qaçır, fəryad edir və özünü itirirsiniz, yoxsa möhkəm dayanıb qəhrəmancasına müqavimət göstərirsiniz?

İmam Hüseyn (ə) Xanım Zeynəbə (ə) deyir ki, düşmənlə döyüşərkən qadınların nalə və fəryadını eşitmək istəmir. Çünki nalə və fəryad nöqsan və zəiflik əlamətidir. İmam Hüseyn (ə) bizi necə qəbul edə bilər ki, yalnız ağlamaqla kifayətlənək, heç bir fədakarlıq və mübarizə ortaya qoymayaq?

Ey bacılar! Hazır olmalıyıq. Ola bilsin ki, qarşımızda sarsıdıcı hadisələr və çətin bir gələcək dayansın. Bəlkə düşmən torpağımıza hücum edəcək və biz təhlükə ilə üzləşəcəyik. Hazır olmalısınız, özünüzdə güc hiss etməlisiniz və bilməlisiniz ki, zillət içində yaşamağın əsla bir dəyəri yoxdur. Ölüm alçaldıcı həyatdan daha yaxşıdır. İnsan ölümə əhəmiyyət vermədikdə ən qüdrətli varlığa çevrilir və gücdə onun tayı-bərabəri olmur. Bütün zəifliyimiz ölüm qorxusundan qaynaqlanır. Hər dəfə ölümdən qorxduqda təslim olur və zillətə boyun əyirik. Ölümdən qorxmasaq, kim bizə nə edə bilər? Sözü de, hekayəni danış, haqqını tələb et, qorxmadan yerində dayan və mövqeyini açıq şəkildə bildir. Nə üçün

qorxmadan? Çünki sənə nə edə bilərlər? Səndən nə ala bilərlər? Heç nə.

Siz xanımlar daim Hz.Zeynəbi (ə) göz önündə saxlamalısınız. O, sizin xanımınız, rəhbəriniz və həyat örnəyinizdir. Sizə haqqı öyrədən də odur. Sizə “İslam kənara çəkilməkdir” deyən şəxs yalan danışır. Həqiqi İslam Xanım Zeynəbdə (ə) təcəssüm edir. Xanım Zeynəbi (ə) hökumət sarayında görün, Yezidin qarşısında görün, döyüşdə görün. Mömin qadın budur, müsəlman qadın budur.

İman qapısı sizin üzünüə açıqdır. Hər biriniz mömin və saleh qadın ola bilərsiniz. Bəs necə mömin ola bilərik? Kiçik günahları tərk etdiyimiz və vaxtımızı imanımızı gücləndirməyə sərf etdiyimiz zaman. Biz günün 24 saatında nə edirik? Gündəlik proqramınıza baxmısınız mı? Vaxtımızı necə keçiririk? Neçə saatımızı qarnımıza və özümüə sərf edirik? Neçə saatımızı imanımızı gücləndirməyə ayırırıq? Problem də məhz budur. Biz hazırlaşmalıyıq. Xanım Zeynəb (ə) qarşıımızdadır. İmam Hüseyin (ə) qarşıımızdadır. Biz onların yardımçısı olmalıyıq. Məqsədlərinin həyata keçirilməsi yolunda Xanım Zeynəbə (ə) və İmam Hüseyinə (ə) yardım etməliyik.

Bu günün son saatlarında və son anlarındayıq. Tezliklə bu məclisdən²⁰ ayrılacağıq. Ey bacılar, biz nə etmişik? On gün məclis keçirdik. Bu fürsət bizə verildi və bəlkə gələn il belə bir fürsətimiz olmayacaq. İmam Hüseynə (ə) necə yardım edəcəyiniz barədə düşünmüşünüz mü? Ağlamaqdan başqa nə etmişiniz? Bir çoxları İmam Hüseynə(ə) ağlayır, lakin ona yardım etmirlər. İbn Səd İmam Hüseynə (ə) ağlayan, lakin ona yardım etməyən ilk şəxs idi. Diqqətli olun, ağlamaq kifayət deyil. İmam Hüseynə (ə) yardım etməlisiniz. İmam Hüseynə (ə) yardım etmək üçün nə hazırlamısınız?

Sizə bir təklif edirəm. Əgər İmam Hüseyn (ə) din uğrunda şəhid olubsa və onun təlimləri bu gün qarşıımızdadırsa, böyük və ya kiçik olmağımızdan asılı olmayaraq hər birimiz dini məqsədlərin həyata keçirilməsində İmam Hüseynə (ə) və Xanım Zeynəbə (ə) yardım edə bilərik. Kimsə namaz qılmırsa, İmam Hüseynə (ə) və Xanım Zeynəbə (ə) ehtiram olaraq namaza başlasın. Mən söz verirəm ki, onun adı İmam Hüseynin (ə) və Xanım Zeynəbin (ə) yardımçıları siyahısına yazılacaq. Kimsə xəstə vicdanını saflaşdırarsa İmam Hüseyn (ə) onu öz yardımçıları və qoşunu sırasına daxil edər. **İlahi! Biz çətinliklər, bəlalar və müsibətlər içindəyik. Səndən istəyirik ki, cümə gününün duaların qəbul olunduğu bu son saatlarında, İmam Hüseynin (ə) bərəkəti və**

²⁰ Məhərrəmlik məclisləri

**onun qanının dəyəri xatirinə bizə qurtuluş nəsim
edəsən.**

İntizar

Etiraf edirəm ki, bizdə **“intizar”**, yəni İmam Mehdi (ə.c.f.)-in gözlənilməsi fikri təhrif olunub. Biz bəzən tənbelləşmişik, işi tərk etmişik, Sahibəz-zamanın gəlişini passiv şəkildə gözləmişik. Bu təhrif bütün dəyərlərin bəlasıdır. Əslində isə intizar fikri bu məzhəbin (şia məzhəbinin) həyatında böyük rol oynamışdır. Çünki ümid gələcəyə açılan yoldur. Ümitsizlik isə mövcud vəziyyətə təslim olmaqdır. Gələcəkdən ümidini kəsən insan həqiqi mənada ölür. Çünki gələcəkdən ümidini kəsən insan düşünür ki, artıq heç bir fayda yoxdur, yerdə yalnız yemək, gəzmək və gündəlik həyatla kifayətlənmək qalır. Bu isə tərəqqinin dayanması, dayanmaq isə ölüm deməkdir. Deməli, ümid yaşamağın şərtidir. Bizə uzun-uzadı çətinliklər və müsibətlər üz verib. Əgər Sahibəz-Zamanın (ə.c.f.) gəlişinə və İlahi fərəcə ümidimiz olmasaydı, biz çoxdan əriyib yox olardıq. Bu ümid bizi yaşatdı, qorudu və bizimlə gələcək arasında yol açdı.

İntizarın ikinci mənası hazırlıqdır. İntizar məsuliyyəti başqalarının üzərinə atmaq deyil. Bu, intizar deyil, təslimçilikdir. Məsələn, bizə deyilsə ki, düşmənin qəfil hücumunu gözləyirik, bu, nə deməkdir? Evdə oturmaq, yatmaq, yemək və diqqətsiz olmaqmı? Xeyr. İntizar o deməkdir ki, hazır vəziyyətdəyik. Əlimizdə silahımız var, məşq edirik, səfərbər oluruq, özümüzü hazırlayırıq,

gözətçilər qoyuruq, müşahidə vasitələri qururuq ki, hücumun nə vaxt olacağını bilək. Biz Mehdini (ə) gözləyirik. O nə edəcək? Zülm və haqsızlıqla dolmuş dünyanı ədalət və insafla dolduracaq. Bu necə böyük hədəfdir! Bu hədəf yalnız vəd olunmuş xilaskarın təkbaşına edə biləcəyi işi deyil. Bu, bizim də dəstəyimizlə baş verəcək. Biz dünyanı bütün genişliyi, elmi, sənəti, təlimi və qüdrəti ilə qarşılayaraq İmam Mehdiyə (ə.c.f.) yardım etməyə hazır olmalıyıq. Deməli, intizar hazırlıq deməkdir: fikri, ruhi, fiziki, texniki və hərbi hazırlıq. Amma hər birimiz yalnız özümüzə və ya qardaşlarımızla məşğul olsaq, bir-birimizlə ixtilaf etsək, qərq olsaq, tənbellik, azgınlıq, səhlənkarlıq və məsuliyyətlərdən qaçmaq içində olsaq bu intizar deyil. Bu, ölümdür.

Həyatın qiyməti var. İzzətin qiyməti var. Qələbənin qiyməti var. Uğurun qiyməti var. Allah işləri səbəbsiz həyata keçirməz. İnsan qazancının qiymətini ödəməlidir.

*İmam Əli (ə) buyurur: “Boş arzular
axmaqların sərmayəsidir.”*

Yalnız axmaq insan zəhmətsiz qələbə, zəhmətsiz sərvət, zəhmətsiz izzət və zəhmətsiz qüdrət gözləyər. Deməli, həqiqi intizar insanı hərəkətə gətirən intizardır. Bu gün bizim ümidə və hazırlığa nə qədər ehtiyacımız var! Çünki müsibətlər və çətinliklər bizdən ümidi almağa

çalışıb. Lakin mömin ümitsiz olmaz. Düşmənin arxasında dünyanın böyük dövlətləri dayansa belə, ümid kəsilməməlidir. Bu gün bizə ümid və hazırlıq lazımdır. Allah bizdən tənbellik, arxayınlıq və başqalarına bel bağlamaq mənasında olan intizarımızı qəbul etməz.

Dua

Bu mübarək Rəcəb ayında istəyirəm ki, hər namazdan sonra oxuduğumuz və müstəhəb olan bu bərəkətli duanı oxuyaq, onun izahını verək. Çünki bildiyiniz kimi, duanın İslamın ilk dövrlərində çox mühüm rolu var idi. Müsəlmanlar həyatlarında və Allahla əlaqə qurmaqda duadan faydalanırdılar. Lakin tədricən, bütün şeylərdə və bir çox İslami dəyərlərdə olduğu kimi, onun əsas mənası itirildi. Belə bir vəziyyət yarandı ki, bütün müsəlmanlar, yaxud onların bir qismi “*dua kifayətdir*” düşüncəsi ilə işi, çalışmanı, xəstəliklərin müalicəsini, problemləri aradan qaldırmaq üçün hazırlıq görməyi və fəaliyyətə keçməyi tərk etdilər, yalnız dua ilə kifayətləndilər.

Ötən cümə günlərindən birində duanın müsəlmanların həyatındakı rolundan danışdıq və dedik ki, Allah Rəsulu (s) və məsum imamlar (ə) heç vaxt yalnız dua ilə kifayətlənməyiblər. Peyğəmbər (s) müharibədə hərbi komandirlər kimi ordunu xüsusi strategiyalar ilə təşkil edir, döyüşçülərin ruhiyyəsini yüksəldir, zəif nöqtələri aradan qaldırır, strateji mövqelər seçir, ordunun dağın ətəyində döyüşməsini, müdafiə etməsini və ya

yerdəyişməsinə ömr edirdi. Bütün bu hazırlıqları gördükdən sonra əllərini göyə qaldırır və Allahdan yardım və qələbə istəyirdi. Heç vaxt görülməyib ki, o, yalnız dua ilə kifayətlənsin. Əgər təkcə dua kifayət etsəydi, bütün bu çətinliklərə və məşəqqətlərə nə üçün dözürdülər? Bəli, dua lazımdır və bütün iş və çalışmaları da dua ilə birlikdə olmalıdır. Qurani-Kərim buyurur: *“Qəti qərara gəldiyin zaman isə Allaha təvəkkül et.”*²¹

İnsan həyatda çalışmalı, səy göstərməli, maddi vasitələrdən istifadə etməli və bütün gücünü sərf etdikdən sonra həqiqi çıxış yolu göstərən və çarə qılan Allahdan yardım istəməlidir. Əvvəlcə çalışmalıyıq, sonra dualarımızın qəbul olunmasını gözləməliyik.

Hicrət və Şəhadət

İmam Musa Sədrin Kəramə Döyüşünün²² yeddinci ildönümü münasibətilə Livan Universitetinin Hüquq fakültəsində təşkil olunan mərasimdə etdiyi çıxışdan

Ey cihad yolunun yolçuları, sizə salam olsun! Mən bura gəlməmişəm ki, qələbə yolunun qanla yoğrulduğunu, tamahkar düşmənin çağırışlardan, diplomatiyadan və təbliğatdan qorxmadığını deyim. Mən bu ümmətin keçmişi ilə bu günü arasında, mücahidlərin əməli ilə

²¹ Ali-İmran surəsi, ayə: 159

²² Kəramə Döyüşü 1968-ci il martın 21-də İordaniyada baş vermişdir. Bu döyüş Fələstin müqaviməti ilə qəsbkar İsrail qüvvələri arasında baş verən ilk silahlı qarşıdurma hesab olunur.

filosofların və möminlərin etiqadı arasında bir körpü qurmaq üçün burdayam.

Bu günlər biz Peyğəmbərin (s) mövludu və hicrət bayramının astanasındayıq. İslam tarixi hicrətlə başlayır. Lakin bu hicrət yalnız bir məkandan başqa bir məkana köçmək deyil. O, həm də bir haldan başqa bir hala keçməkdir. Hicrət, təslimiyyətdən hərəkətə və dirçəlişə; durğunluqdan mübarizəyə keçməkdir; yerdən göylərə yüksəlmək; dar düşüncədən uca ideallara və uzaqgörənliyə yönəlməkdir; fərdiyyətdən ümmət şüuruna keçməkdir; təcriddən həmrəyliyə və birliyə doğru addımlamaqdır.

Bu münasibətlər eyni zamanda Kəramə döyüşünün ildönümü ilə üst-üstə düşür. Biz bu döyüşü həqiqətən də Fələstin xalqının bir haldan başqa bir hala keçidi, yəni bir hicrəti hesab edirik; dar düşüncədən uca ideallara yönəlişə, şərəfli cihada və qələbə yoluna doğru bir hicrət. Bu günlər bir daha təsdiq edir ki, bizim haqqımızın, vətənimizin, müqəddəslərimizin, Qüdsümüzün və ümmətimizin həyatının müdafiəsi yalnız hicrət yolu ilə mümkündür. Bu yol isə özünü bəyənmişliyi, eqoizmi, nəfspərəstliyi, tənbelliyi və tərəddüdü tərk etməkdən keçir. Keçmişin və bu günün təcrübələri bizi mübarizəyə və cihada səsləyir, mücahidləri dəyərləndirməyə, şəhidlərə ehtiram göstərməyə vadar edir və bizi cihad yolu ilə əldə ediləcək qəti qələbəyə hazırlayır.

İsrail elə güman edirdi ki, qarşısında alçalda və ya öldürə biləcəyi insanlar var. Lakin alçaldılması mümkün olmayan insanlarla qarşılaşanda təəccübləndi. O gördü ki, elə gənclər var ki, intihar kəmərinə bağlayaraq bütün varlıqları və iradələri ilə gülümsəyərək, arxayın şəkildə ölüm ilə həyat arasındakı körpünü dağıdırlar. Nə düşmən, nə onu yaradanlar, nə də onun üçün proqram tökənlər mübarizənin bu amilini hesablamamışdılar. Onlar deyirdilər ki, İsrail qurulub ki, əbədi qalsın. Lakin başqa bir amilin də mövcud olduğunu nəzərə almamışdılar. Bu amil ölüm və həyatdan üstün duran, öz qüvvələrini hərəkətsiz və istifadəsiz qoymayan, hicrətə və Rəbbi ilə görüşə hazır olan insandır.

Şəhid ölümə meydan oxuyur və onu aşır. Kəramət döyüşünün və Təl əl-Zətər müharibəsinin şəhidləri Fələstin xalqına, Livanın cənubundakı insanlara, tələbələrə və fəhlələrə səslənir, hələ onlara qoşulmayanlara müjdə verir və vurğulayırlar ki, əgər iradənz varsa, qələbə yolu asandır. Onlar təsdiq edirlər ki, düşmənin planları və dünya güclərinin fətnələri sizin qələbənzə mane ola bilməz. Ey insanlar! Sizin qarşınızda duran əsas maneə özünüzsünüz, təslimçiliyiniz və Kisincer kimilərinə arxalanmağınızdır. Sizi qələbədən məhrum edən iradəsizlik, süstlük və qələbə üçün düşməne ümid bəsləməyinizdir. Məhz bunlar qələbənzin qarşısını alan amillərdir.

Siz ölümə məhkumsunuz və ölüm qaçılmazdır. Elə isə ölüm qorxusu sizin hərəkətinizə mane olmamalıdır. Yalnız qorxu və tərəddüddən uzaq olduqda qələbə qazana bilərsiniz. Bu günlər şəhidlərin ruhları öz sükutları və zəfərləri ilə sizi çağırır. Onlar zahiri dostların yalnızı mahiyyətini üzə çıxaran şəraitə işarə edirlər. İndi əməl və ciddi çalışma zamanıdır. Biz bütün gücümüzlə mücahidləri dəstəkləyirik və sizinlə, Kəramə döyüşünün şəhidləri ilə əhd bağlayırıq ki, hazır olaq, hərəkətə keçək və tərəddüd ilə nigarənçiliğin bütün səbəblərini özümüzdən uzaqlaşdıraq. Necə ki, bu işi artıq Livanın cənubunda əməli şəkildə başlamışıq.

Yalnız bu halda deyə bilərik ki, Kəramə döyüşünün xatirəsini həqiqətən yaşatmışıq. Əks halda, əmələ gətirməyən mərasimlər və nəticə verməyən anımlar bu münasibətləri yaşatmaq deyil, onları öldürmək deməkdir. Həqiqi ehtiram odur ki, yolu davam etdirək və onu sonadək çatdıraq. Ey mücahidlər! Ey Sentyabr savaşının və Təl əl-Zəətər döyüşünün şəhidləri! Siz ümmətə izzət və başucalığı bəxş edirsiniz. Biz də gələcək təcavüzlər qarşısında sizin yanınızda dayanacağıq. Yalnız bu halda keçmişimizi bu günümüzlə bağlamış olarıq.

Fələstin mücahidlərinə tərif

01.09.1969 - Fələstin Milli Məclisinin²³ altıncı dövrü 01.09.1969-06.09.1969 tarixlərində Qahirədə keçirilmişdir. İmam Musa Sədr bu məktubu öz xüsusi nümayəndəsi vasitəsilə iclasa göndərmişdir.

Allahın salam və rəhməti təslim olmağı bəyənməyən bəndələri üzərinə olsun. Bu məktubun məqsədi sizi cihad və fədakarlığa təşviq etmək deyil. Siz ki, öz canınızı ümmətiniz üçün fəda etmişsiniz və ruhunuzu Haqqa bağışlamısınız. Həmçinin könüllərinizi qələbəyə ümidləndirməyə də ehtiyac görmürəm. Çünki siz ümidi bu ümmətin qaranlıq naümidliyində alovlandırmışsınız. İstəyirəm fürsəti qənimət bilib, inqilabınızın aspektlərindən, cihadınızın əks-sədasından olan qənaətimi sizin üçün nəql edirəm. Vurğulayım ki, milli konfransınız mübariz Fələstin millətinə məxsus deyil, bəlkə bu çərçivəni aşıb, bütün ümmətin vəziyyətini əhatə edir və dünya tarixinə birləşir. Hətta yeri aşıb asimana çatır.

Ey igid döyüşçülər! İnqilabınız sadəcə zülmə məruz qalmış bir millətin inqilabı deyil, həm də ümmətinizin öz yaxın və uzaq keçmişinə qarşı olan inqilabıdır. Həmin ümmət ki, təhlükəni hiss etdi, lakin onun qarşısında susdu və zalımın zülmünə şərik oldu. Beləliklə, zülm güclü və

²³ Fələstin Milli Məclisi Fələstin Azadlıq Təşkilatının qanunverici orqanıdır və onun iclasları hər iki ildən bir keçirilir. Bu məclisin ilk iclası 1964-cü ildə baş tutmuşdur.

möhkəm olaraq nurun mənşəyinə yerləşdi. Sizin inqilabınız sionizmin təhlükəsini görməzdən gələn, hətta onu yetişdirən və daim dəstəkləyən bir dünyaya qarşı yönəlmiş bir inqilabdır. Sionizm böyüyərək başqalarını parçaladı, öz valideynlərini də parçalayacaq və dünyada qalan insanlıq qalıqlarını da külə verəcək. İnqilabınız ağılları və könülləri əsir alaraq zülm, qətl və didərgin düşməyi qəbul edən azgınlığa qarşı duran bir inqilabdır.

Şəhidlərə müraciət²⁴

Allahın salamı, rəhməti və bərəkəti sizə olsun, ey pak və müqəddəs ruhlar, ey əbədi şəhidlər! Bu gün biz sizin hüsurunuzda böyük təvazökarlıqla dayanmışıq. Etdiyiniz yaxşılıqlara görə sizə minnətdarlığımızı bildirir, səsinizi eşidirik. Siz hələ sizə qovuşmamış insanlara müjdə verirsiniz. Siz öz fədakar addımınızla ümmətin yatmış və hədərlənmiş qüvvəsini yenidən oyatdınız, iman və məsuliyyət alovunu qəlblərdə yandırdınız, öz qanınızla şərəfli gələcəyin məşəlini işıqlandırdınız. Bu gün də, sizə həsr olunmuş bu anım günündə, bizə yenidən bir bəxşiş verirsiniz. Qanlı və kədərli üfün o tayından bizə ümid müjdəsi çatdırır, alınlardan qüssəni, gözlərdən yaşı, qəlblərdən isə ümitsizliyi silirsiniz.

²⁴ Əl-Nəhar və Əs-Səfir qəzetləri, 24 may 1976

Allah sizə ən böyük mükafatları nəsib etsin və sizi ümmətimizin izzət və əzəmətinin təməlini qoyan İslamın ilk şəhidləri ilə məhşur etsin. Bu gün sizinlə əhd bağlayırıq ki, sizdən öyrəndiyimiz əzmkarlıq və davranışınızda gördüyümüz səmimiyyətlə yolunuzu davam etdirəcəyik. Əhd bağlayırıq ki, vətənimizdə bir nəfər də məzlum insan, bir bölgə də məhrum vəziyyətdə qaldığı müddətcə susmayacaq, mübarizədən əl çəkməyəcək və sizin səmimi yolunuzu davam etdirəcəyik. Əhd bağlayırıq ki, şəxsi mənafelemizi düşünməyəcəyik, Allah yolunda nə qınayanların qınağından, nə də tərifləyənlərin tərifindən təsirlənəcəyik və haqq yolunda olanların sayının azlığından qorxmayacağıq.

Vəzifəmiz nədir?²⁵

Bizim üzərimizə düşən vəzifə məhdud bir qurum və ya təşkilat yaratmaq deyil, davamlı və canlı bir hərəkət qurmaqdır. Biz hər gün bir mücahid şəhid yetişdirməli, fədakarlığı həyat yolumuz seçməli və böyük bir amal uğrunda yeni bir mübarizəyə başlamalıyıq. Mübarizədən üz döndərməməliyik. Əgər belə etməsək parçalanar və məhv olarıq. Bu məsələni nə təxirə salmaq, nə də dayandırmaq olar. Çünki bu, adi bir məsələ deyil, bir tarixin taleyi ilə bağlı məsələdir. Əgər biz süstlük

²⁵ Ən-Nəhar qəzeti, 22 oktyabr 1976; Səvt əl-Məhrumin jurnalı, №4

göstərsək, Allah bu vəzifəni yerinə yetirmək üçün başqa bir qövmü hazırlayacaqdır.

Müqəddəs torpaqların azad edilməsi bizim vəzifəmizdir. Əgər, Allah eləməsin, bu vəzifədən boyun qaçırsaq, sonumuz çatacaq və məhv olacağıq. Biz bu əqidəyə sadıq qalaraq, pak şəhidlərin ruhundan ilham alaraq və bu ali məqsədləri daim göz önündə saxlayaraq azadlıq, torpaqların azad edilməsi və Vətənə qayıdış bayrağını daşıyacağıq. Qüdsə dönüş yolunda və bütün məhrum insanların müdafiəsində ön sıralarda olacağıq ki, Allahın qanının İntiqamçısının və Allahın qanının övladının xidmətində olmaq şərəfinə nail olaq. Allahın izni ilə Qurani-Kərimin bu ayəsinin gerçəkləşməsinə şahid olaq:

«Onların üzərinə zillət və miskinlik vuruldu.»²⁶

Zillət və rüsvayçılıq kafirlərin üzərinə ensin. Siz isə, ey mənim inqilabçı qardaşlarım! Dənizin dalğaları kimisiniz. Əgər dayanıb hərəkətdən qalsanız, sonunuz çatacaq. ***Elə isə ayağa qalxın və mübarizə yolunda irəli atılın.***

²⁶ Bəqərə surəsi, ayə: 61